

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: O. Kuijk, Brantwijk 76, Amstelveen

Opgericht 1 januari 1881

*Van de Voorzitter***BIJ DE JAARWISSELING**

Het is een goede gewoonte bij de jaarwisseling na overdenking van de resultaten, bereikt in het juist verstreken jaar, aandacht te schenken aan hetgeen verwacht wordt van het komende.

Wat het eerste betreft kan de Vereniging — hoewel niet in alle opzichten voldaan — tevreden zijn:

Vele oude banden werden steviger aangehaald, nieuwe contacten gelegd.

Met kracht werd de consolidatie van het fundament, waarop onze Vereniging rust, het archief, ter hand genomen en uitbreiding ervan nagestreefd.

Als meest verheugende mag worden gereleveerd, dat meerdere leden ertoe zijn gekomen metterdaad in een of andere vorm hun medewerking te verlenen. Hun bijdragen hebben het welslagen van enkele activiteiten ten zeerste vergemakkelijkt.

Met voldoening kan worden geconstateerd, dat — zij het indirect — het doel van de Vereniging werd onderstreept door belangrijke artikelen van zeer deskundige hand in het Nederlandse Tijdschrift voor Geneeskunde en in het Tijdschrift voor Sociale Geneeskunde verschenen. Moge ook dit ertoe bijdragen de indolentie, door vele artsen ten opzichte van de bestrijding der kwakzalverij getoond, te doorbreken.

Toekomstverwachting

Na deze overpeinzingen van het verleden nog een blik in de toekomst, zoals we hopen, dat die zich in het nieuwe jaar zal ontwikkelen. Géén voorspellingen in de speculatieve geest van de „voorschouw“ der paranormalen, maar nuchter als wens en verwachting:

Actieve medewerking van allen bij het streven ons ledental op het gewenste peil te brengen.

Beter begrip — vooral bij de artsen — van het grote belang voor de Volksgezondheid, gelegen in een doelmatig gerichte bestrijding van de kwakzalverij in de meest uitgebreide zin van het woord.

Verhelderd inzicht bij vele magistraten — zowel van Overheid als van rechterlijke macht — in het grote kwaad aan lichamelijke- zo goed als aan geestelijke Volksgezondheid berokkend door ondeskundige voorlichting op het gebied van de gezondheidszorg en door het bedrijven van deze laatste door zichzelf tot „genezers“ uitroependen.

Daadwerkelijke steun

Vanzelfsprekend blijft het bestuur van onze Vereniging bij voortduring gaarne bereid naar beste weten en vermogen van advies te dienen ter verduidelijking van de achtergronden van de kwakzalverij niet alleen, maar ook daadwerkelijke steun te verlenen bij de bestrijding van dit — helaas door tallozen niet voldoende „doorschouwde“ — maatschappelijke kwaad.

*Officier mild jegens
Haarlemse strijker***JUSTITIE STELT
TE LAGE EIS**

ENKELE MAANDEN geleden werd het stuitende geval bekend van een Haarlemse magnetiseur, die een vrouw bestreek. De vrouw leed — na later in een ziekenhuis bleek — aan een hersentumor.

Het gezwel kon nog op het nippertje door een bekwaam en bevoegd chirurg worden verwijderd. De beklagenswaardige patiënte moest niettemin een deel van haar gezichtsvermogen missen. Het strijken had uiteraard geen genezing gebracht. Integendeel. Een tijdig medisch ingrijpen was er door vertraagd.

De Haarlemse magnetiseur werd door de kantonrechter in Haarlem tot twee boetes van f 500.— veroordeeld wegens het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst.

TOT ONZE GROTE VERBAZING heeft de officier van Justitie bij de Haarlemse rechtbank tegen deze beunhaas tweemaal f 25.— boete geëist, toen deze zaak in hoger beroep werd behandeld.

Deze lage eis lijkt haast wel een demonstratie van het Haarlemse openbaar ministerie ten gunste van het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst, nog te meer omdat aan de geringste waarborg van een objectieve procesgang in deze niet werd voldaan. De geneeskundig inspecteur van de Volksgezondheid, die bij de zitting van de kantonrechter nog als getuigedkundige is gehoord, werd bij de rechtbank niet meer om een getuigenverklaring gevraagd.

De officier van Justitie bij de Haarlemse rechtbank kan slechts f 25.— boete eisen voor een geval van onbe-

Lage eis en geen medisch deskundige

voegd uitoefenen van de geneeskunst, waarbij het maar weinig had geschied of de „patiënt” was te laat op de operatietafel gekomen.

De officier van Justitie wil blijkbaar zelfs niet meer horen wat de bevoegde geneeskundige te vertellen heeft over de geneeskundige waarde van magnetiseurs als de onderhavige.

De officier van Justitie — die het vervolgingsbeleid in zijn arrondissement in de praktijk toch voor zo'n belangrijk deel bepaalt — geeft door zijn eis te kennen, dat de politie voortaan maar een oogje toe moet doen als beklagenswaardige zieken hun goede geld gaan wegslijten aan het zinloze toneelspel van verwaten lieden, die zich de moeite van acht jaar vruchtbare studie niet wilden getroosten.

De officier overwoog in zijn requisitoir, dat verdachte, die doctorandus in de farmaceutische chemie en in de toxicologie is, met artsen had samengewerkt. Daardoor heeft verdachte zich niet, aldus de officier, tussen medicus en patiënt gedrongen.

Het vonnis

Gelukkig heeft de Haarlemse rechtbank de milde officier van Justitie niet gevolgd in zijn demonstratief lage eis.

De magnetiseur werd uiteindelijk veroordeeld tot tweemaal een boete van f 100.—.

De zitting

Het bleek ter zitting dat de magnetiseur van mening was dat sommige ziekten worden veroorzaakt door „storingen in magnetische velden”, die hij met zijn paranormale gaven kan genezen. Met de behandeling van patiënten, die aan andere ziekten leden, heeft hij zich, zo vertelde hij, nooit bemoeid. Hij gaf zijn patiënten ook kruiden en schreef hun vaak een dieet voor teneinde, zoals hij zei, de bloedsomloop van de patiënten te normaliseren en daarmee de kans op genezing door magnetiseren te verhogen.

Vier getuigen à décharge verklaarden, dat zij door de magnetiseur van een hardnekkige kwaal waren afgeholpen. Mr. J. Roggeveen, die verdachte verdedigde, bestreed, dat er in het jaar, waarin de hoofdpijnen zich bij de dame openbaarden, al van een hersen-

tumor sprake zou zijn geweest. Bij een röntgenonderzoek was niets van deze kwaal gebleken.

De patiënte lag al vier maanden in een ziekenhuis, eer het gezwel werd ontdekt.

Mr. Roggeveen zei, dat verdachte als wetenschappelijk gevormd man zeker het dubbele zou kunnen verdienen van hetgeen zijn werk als magnetiseur opbrengt. Maar verdachte doet het werk omdat hij zich geroepen voelt zieke mensen genezing te brengen, aldus mr. Roggeveen.

Vreemd beleid

Bij een vervolgingsbeleid als dat van de Haarlemse officier van Justitie zou men bijna gaan geloven in „magnetische velden in het openbaar ministerie”. Waar is de doctorandus in de farmacie en toxicologie die een remedie weet tegen het onverantwoordelijk spel van hoger justitiële functionarissen met de volksgezondheid.

Zo lang in kwakzalversprocessen geen bona fide medicus als getuige-deskun-

dige wordt gehoord zijn de belangen van de volksgezondheid bij de Nederlandse rechtspraak niet voldoende behartigd.

Het tragische lot van de halfblinde vrouw, die onder geestelijke invloed stond van een man die haar niet kon genezen, zou Vrouwe Justitia tot groter voorzichtigheid dienen te stemmen.

Bureau Vereniging

HET BUREAU van de Vereniging tegen Kwakzalverij is gevestigd ten huize van de directeur, de heer D. H. van den Bosch, „Groot Schuttershoef”, Arnhemseweg 10, Leusden post Amersfoort.

Aan dit bureau zijn alle inlichtingen omtrent de vereniging en de kwakzalverijbestrijding verkrijgbaar.

Directeur Van den Bosch is gaarne bereid verzoeken tot het houden van lezingen over de kwakzalverij te behandelen.

KWAKZALVER WERD ERELID VAN ACADEMIE IN V.S.

Niet zonder leedvermaak vestigen Zwitserse bladen er de aandacht op, dat de New-Yorkse Academie van Wetenschappen een erelidmaatschap heeft toegekend aan een Zwitser, die in 1958 veroordeeld is wegens medisch bedrog.

Het Züricher dagblad Die Tat identificeerde de geëerde veroordeelde als de 40-jarige Friedrich Wichtermann uit Herisau in het kanton Appenzelle Ausserrhoden, die daar het Wichtermann-instituut exploiteert.

In het kanton Grison, dat veel strengere wetten heeft op het uitoefenen van de geneeskundige praktijk, heeft de kantonale rechtbank Wichtermann in 1958 schuldig bevonden aan bedrog en hem veroordeeld tot een jaar gevangenisstraf, een boete en twee jaar verlies van burgerrechten, zo lezen we uit een A.P.-bericht in het Algemeen Dagblad.

Dit vonnis, dat later is bekrachtigd door het Zwitserse hoge gerechtshof is destijds op grote schaal gepubliceerd in Zwitserse bladen. Volgens de uitspraak van het hof had de beklaagde, die beweerde niet minder dan 30 doctorsgraden te bezitten en 24 maal professor te zijn, niet de geringste kennis van de geneeskunde en kon hij zelfs de betekenis van het woord biologie niet uitleggen.

Wichtermann en twee wetenschappelijke onderzoekers op het gebied van de geneeskunde, dr. Pierre Rentschick en dr. Hubert Block, hebben de mededeling van de hun verleende onderscheiding ontvangen tijdens een besloten plechtigheid op de Amerikaanse ambassade te Bern.

Ambassadeur Robert M. McKinney drukte de drie heren de hand en in Zwitserse bladen verschenen foto's van McKinney met de drie nieuwe leden van de academie.

Een woordvoerder van de ambassade deelde mede, dat de niets kwaads vermoedende ambassadeur uit hoffelijkheid namens het Newyorks instituut was opgetreden.

Aangezien de Academie de onderscheidingen reeds had toegekend, achtte niemand op de ambassade het nodig, nog een nader onderzoek in te stellen, tot enkele dagen geleden, toen McKinney een brief van de kantonale rechtbank van Grison ontving, waarin een volledige uiteenzetting werd gegeven van het proces-Wichtermann.

Een Amerikaans woordvoerder deelde mede, dat de ambassade de brief van de rechtbank zou doorzenden naar de Newyorkse academie en bevoegde autoriteiten te Washington.

twijfelt aan drie wetenschappelijke rapporten

Hoeveel wetenschappelijke commissies zullen nog moeten aantonen dat aardstralen niet bestaan, voor en aler het weekblad De Spiegel overtuigd zal zijn van het bijgeloof dat zich op dit gebied hardnekkig voortvreet?

Drie wetenschappelijke commissies zijn voor De Spiegel althans niet voldoende.

Dat blijkt uit een lange artikelenserie over de „naturopaat” Johannes Bron. Deze man blijkt zo goed van de tongriem gesneden, dat hij er in slaagde door het gehele land 1200 aardstralenkastjes te verkopen tegen vaak torenhoge bedragen als f 2500.—.

De Spiegel heeft een klein deel van haar beschouwingen over „naturopaat” Bron besteed aan een interview met o.a. dr. ir. C. K. van Daalen.

Het is aan ir. Van Daalen wel vertrouwd om journalisten op het punt van aardstralen in te lichten. Hij toonde hen de drie grote wetenschappelijke rapporten, die over het aardstralenonderzoek zijn verschenen. Zowel de professoren Clay, Heyn als Oort hebben de verhalen over aardstralen naar het rijk der fabelen verwezen.

Zelfs in ziekenhuis

Twee jonge weekbladreporters weten echter beter. Zij voeren opnieuw een aardstralentemmer ten tonele en schrijven:

Dr. Van Daalen schreef in maart 1955 (in een samenvatting van de resultaten van het onderzoek): „De beweringen van de wichelroedeloopers zijn gewogen en te licht bevonden. De wichelroede (en dus ook het afschermkastje - Red.) heeft daarmee voor de praktijk afgedaan.”

Dat was in 1955.

Maar sindsdien is er een nieuwe figuur naar voren gekomen: Johannes Bron, wiens praktijken en kastjes nog niet aan een wetenschappelijk onderzoek onderworpen zijn geweest. Nu kan men hem gemakkelijk op één hoop proberen te vegen met de andere „gezakte” wichelroedeloopers, van wie

men, sinds het vernietigende rapport-Clay verscheen, weinig meer hoort. Dat zou echter struisvogelpolitiek zijn, want daarmee is het probleem niet van de baan.

DE SPIEGEL vroeg dezer dagen aan Dr. Ir. Van Daalen:

— Hebt u enig idee, hoeveel van zijn kastjes Bron thans in ons land geplaatst heeft?

— Toen ik deze man, in mei '59 op die discussieavond in Loosduinen ontmoette, waren het er enkele tientallen, aldus Dr. Van Daalen. „Nadien heb ik niet meer van zijn praktijken gehoord. Ik dacht, dat ook hij zich wel teruggetrokken zou hebben.”

„Het is verschrikkelijk”

— Volgens de recente cijfers heeft hij er momenteel al meer dan 1200 geplaatst, waarvan zelfs in een ziekenhuis, terwijl dezer dagen in een gemeenteraadsvergadering de aankoop van zo'n apparaat aan de orde zal komen.

— Dus hij gaat door? interrumpeerde Dr. Van Daalen geschrokken.

— Hij heeft zelfs grote plannen om een eigen fabriek voor deze kastjes te beginnen en ze ook in het buitenland af te zetten. Wij hebben kunnen vaststellen dat de vraag naar zijn apparaten — met name op het platteland — de laatste jaren belangrijk toeneemt.

— Maar dat is verschrikkelijk! aldus Ir. Van Daalen. „Vooral wanneer een overheidslichaam en zelfs een ziekenhuis aan dat onzinnig bijgeloof mee gaan doen. Dan wordt het toch tijd dat er een stokje gestoken wordt voor deze praktijken.

— Bent u ook niet van mening, mijnheer Van Daalen, dat het gewenst zou zijn wanneer van officiële zijde een grondig wetenschappelijk onderzoek ingesteld zou worden naar de gepropageerde werking van de Bron-corrector en de vermeende successen?

— Wanneer de situatie inderdaad is, zoals u die zojuist hebt geschetst — en ik heb geen reden om aan uw woorden te twijfelen — dan zeg ik: ja. Wanneer de publikatie van deze artikelenreeks tot gevolg zou hebben dat

van wetenschappelijke zijde een onderzoek zou worden ingesteld, dan bewijst u onze landbouw en heel ons volk een belangrijke dienst.

— Maar nu een vraag aan u, gaat Dr. Van Daalen voort. „Wanneer nu zo'n onderzoek ingesteld zou worden en — wat voor mij bij voorbaat al zo vast als een huis staat — het wetenschappelijk bewijs zou worden geleverd dat ook deze kastjes geen enkele werking, laat staan een gunstige werking hebben, en dat deze Bron een fantast of misschien een oplichter is, durft u dat dan ook te publiceren?

— De resultaten van dat onderzoek zal DE SPIEGEL gaarne in een uitvoerig artikel wereldkundig maken, hoe de conclusie ook zou luiden. Er staat onze redactie hieromtrent maar één doel voor ogen, namelijk dat de toenemende onrust bij velen door de geheimzinnige Bron-kastjes, wordt weggenomen. Dat kan naar onze mening alleen geschieden, wanneer er een wetenschappelijk rapport verschijnt dat een duidelijke uitspraak doet over de Bron-correctors.

Wij achten deze nieuwe SPIEGEL-studie overbodig. Men kan van de geleerden toch niet verwachten, dat zij voor iedere nieuwe ster aan het firmament een nieuw wetenschappelijk onderzoek aanvat?

Liever dan van meet af aan van leer te trekken tegen het misbruik van de goedgezindheid in de aardstralenkastjesindustrie, waardoor voorkomen kan worden dat vele plattelanders hun goede geld wegslijten aan nuttelosheden, geeft de Spiegel voedsel aan een bijgeloof, dat zich zo gemakkelijk voortplant op het medisch terrein.

Het twijfel zaaien aan drie wetenschappelijke onderzoeken lijkt ons op dit gebied ver beneden het peil, waarop De Spiegel zich dient te bewegen.

REDACTIE:

Medisch redacteur:

dr R. E. Wierenga, arts, Barchem

Pharm. redacteur:

J. E. Buiten, apotheker, Zwolle

Oproep van de Penningmeester

Wilt u bij het overmaken van Uw jaarcontributies de Vereniging tegen Kwakzalverij niet vergeten? Juist die kleine bedragen raken zo gemakkelijk in het vergeetboek. En uw bijdrage is zo nodig, zo broodnodig voor de strijd tegen het niet aflatend kwaad dat ook uw gezondheid bedreigt.

De contributie over 1962 (die voor 1961 hebt u toch reeds betaald?) bedraagt f 7,50 per jaar. Studenten, verpleegsters, kraamverzorgsters, arts-, tandarts- en apothekersassistenten betalen f 2,50.

De gironummers van de Vereniging tegen de Kwakzalverij zijn: postgiro 32237 en gemeentegiro Amsterdam K 1672.

Suikerzieken opgepast!

Het Tijdschrift voor Sociale Geneeskunde, d.d. 24-11-'61 No. 23, gaf het volgende uittreksel uit het Jaarverslag van de R.K. Ver. „Het Limburgse Groene Kruis” 1959.

Bij een van onze huisbezoeken kwamen wij er toevallig achter, dat een jonge vrouw voor de derde keer een bezoek bij een kwakzalver had gebracht en zij bij dit laatste bezoek het dringend advies had meegekregen: „Alles is nu goed, van nu af aan niet meer spuiten en alles eten.”

Wij hebben haar kunnen overtuigen hoe gevaarlijk dat voor haar kon zijn. Zij heeft zich toen weer aan het advies van de internist gehouden.

Ook was er de vrouw, die vanaf het begin van haar zwangerschap niet meer op controle kwam en haar drie tabletten Rastinon niet meer gebruikte want: „het kind nam toch de suiker weg”. Zij dronk nu wél elke morgen een aftreksel van varkensgras.

Gelukkig kwamen deze gevallen bij een huisbezoek aan het licht. Men begrijpt nog steeds niet, hoe men zichzelf groot nadeel bezorgt. De meeste diabetici hebben ondanks hun geregelde controle nog iemand nodig die hen van tijd tot tijd weer wijst op het noodzakelijk en nauwkeurig opvolgen van de voorschriften.

HANDEN AF VAN GEBEDSGENEZING

DE AMSTERDAMSE recherche heeft aan een gebedsgenezers die in het hotel Krasnaposky zitting hield, verboden om de handen op te leggen.

De gebedsgenezers, die zich een zigeuner noemt en luistert naar de naam Archange (verbastering van het Franse woord voor aartsengel) trad begin oktober in Amsterdam op, zo lezen we in het Algemeen Dagblad.

De recherche stelde vast, dat hij de lichaamsdelen waar zijn cliënten pijn hadden tijdens het gebed aanraakte. Dit komt volgens de politie neer op het ongeoorloofd onbevoegd uitoefenen van de geneeskunde.

Men stelt zich op het politiebureau op het standpunt dat een gebedsgenezers zeer wel zijn werk moet kunnen doen zonder dat hij de geneezingszoekenden aanraakt. Het gaat, zo redeneert de politie, immers om de tussenkomst van het Opperwezen en niet om de hulp van de genezers.

WELKOM!

AAN ZEVENTIEN

NIEUWE LEDEN

Onder de 17 nieuwe leden, die wij deze maand met veel genoegen welkom heten in onze vereniging bevinden zich vele tandartsen.

Deze verheugende toetreding van tandartsen tot onze vereniging doet ons weer eens bezinnen op de misstanden, die zich vooral op het gebied van de mondheelkunde en de tandverzorging voordoen.

Gaarne sporen wij onze nieuwe leden aan om de redactie van dit maandblad op de hoogte te houden van gevallen van kwakzalverij, die hun ter ore of onder ogen komt.

Dit geldt niet alleen voor de tandheelkunde. Alle vormen van kwakzalverij moeten — zo mogelijk met uw hulp — voortdurend in ons orgaan worden gesignaleerd. Deze strijd is nooit geëindigd.

De nieuwe leden zijn de tandartsen

H. B. Douwes te Amsterdam Z.; H. H. Uni te Breda; F. Hordijk E. W. de Jongh te Apeldoorn; Jr. te Dordrecht; R. A. v. Wingerden te Gouda; S. J. Rengers te Groningen; J. Dilg en J. v. Gastel te Hilversum; G. S. L. J. M. Timmermans te Schiedam; J. H. Cornelisse te Schiedam; E. P. Th. Schröder te Tilburg; W. J. Augustijn te Velp; P. Ernst te Voorburg; J. F. A. W. Easton te Zwolle; mr. G. C. J. Bayens te Eindhoven en de heer C. v. Staveren te Hilversum, zomede de Bond v. Plattelandsvrouwen te Menaldumadeel.

Bestuur van de Vereniging tegen Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, *Arts te Hilversum, Voorzitter*; E. Mijnaerends, *Tandarts te Amsterdam, Vicevoorzitter*; Mevr. A. Burbach-van der Woord, Prins Frederik Hendriklaan 60, Naarden, *Secretaris*; L. Brest te Amsterdam, *Penningmeester*; Mej. E. H. Hengeveld, *Arts te Zwolle*; Dr. H. H. Funke, *Arts te Amsterdam*; Mr. J. E. Goudsmit, *Kantonrechter te Haarlem*; Dr. H. H. Scholten, *Dierenarts, Veterinair Inspecteur van de Volksgezondheid te Haarlem*; H. Dijkstra, *Oud-Commiss. van Politie te Amsterdam*; A. Verschuur, *Arts te Amsterdam*; Mr. J. D. van den Berg, *Rechter te Arnhem*; Mr. G. C. M. van Nijnatten te Voorburg, *Referendaris bij het Ministerie van Justitie*; Dr. J. H. Ligterink, *Arts en Apotheker te Amsterdam*; Dr. R. E. Wierenga, *Arts te Barchem* en J. E. Buiten, *Apotheker te Zwolle*.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 7,50, voor studenten, verpleegsters, arts-, tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonneés: Mevr. Burbach-v. d. Woord, Prins Frederik Hendriklaan 60, Naarden. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, A'dam-Z. Postgiro van de Ver. 32237 te Amsterdam - Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

Abonnement per jaar franco per post bij vooruitbetaling f 7,50, voor studenten, verpleegsters, arts-, tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters f 2,50

Administratie Maandblad:

Mevr. A. Burbach-v. d. Woord, Prins Frederik Hendriklaan 60, Naarden, tel. 02959 - 19114.